

Appropriate Social Behavior: Teaching Expectation to Young Children

Deborah Russell Carter & uli Lull Pool, Early Childhood Education Journal, 2012

באדיבות סנדרה אנטוניב

PBIS הוא מודל שלושת השלבים המתמקד בהתערבויות המבוססות על לימוד ועידוד התנהגות חברתיות נאותות. Tier 1, שלב התמיכה הראשון בו מבססים התנהגויות חברתיות נאותות אשר יחולו על כלל התלמידים והצוות בכל המצבים. Tier 2, שלב התמיכה בקבוצות קטנות, המיקוד על תלמידים אשר אינם מגיבים להתנהגויות הנלמדות ב-Tier 1 לכן נדרשת להם יותר תמיכה. השלב השלישי, Tier 3, מתמקד בתכניות התערבות אינדיבידואליות. מאמר זה יתמקד ב-Tier 1- הוראת התנהגויות נאותות.

הגדרת ציפיות

הגדרה בהירה וברורה של ההתנהגויות המצופות בכיתה יוצרת שפה משותפת המשמשת מורים, תלמידים ומשפחות בסביבה הלימודית, ומעודדת את המבוגרים להתמקד בהתנהגויות נאותות מצד הילדים ולא רק במצבים הדורשים טיפול בבעיות התנהגות.

הגדרת עקרונות מנחים וכללים כוללת שני צעדים עיקריים:

1. **זיהוי התנהגויות מצופות כלליות(עקרונות מנחים)**- ראשית, נתמקד במספר קטן של התנהגויות (עד 5 לגיל בית ספר, ובין 2-4 לגיל גן). שנית, ההגדרה תכלול מילים מוכרות ומובנות לילדים ותנוסח בצורה חיובית. דוגמא: " שמור על ניקיון הכיתה" אל מול דרך השלילה "לא לכלך את הכיתה". לבסוף, בקביעת עקרונות מנחים, עלינו לקחת בחשבון את המיומנויות החברתיות הנאותות שנרצה לראות ברפרטואר הילדים.
2. **הגדרה אופרטיבית של התנהגות נאותה**- נגדיר באילו מיומנויות חברתיות רצויות על הילדים להשתמש בכדי שיתאימו להגדרת הציפיות והעקרונות המנחים שקבענו באזורים שונים בסביבה הכיתתית (חצר, שירותים, מפגש בוקר, בזמן ארוחות ועוד..), מה נרצה שהילדים יעשו, עפ"י אילו כללים נרצה שיפעלו. ניתן דוגמאות.

הוראת מיומנויות חברתיות נאותות

בבואנו ללמד ילדים מיומנויות חברתיות, מומלץ ללמד כל מיומנות באותה סביבה בה אנו מצפים מהילד ליישם אותה. ב- 4 צעדים נלמד מיומנות נאותה:

1. **שתף** - לאחר שהגדרת את ההתנהגות הרצויה, שתף את הילדים במה שמצופה מהם, כיצד זה אמור להיראות והרציונל שעומד מאחורי הבקשה שלך לביצוע התנהגות זו.

2. **הדגם** - ילדים אוהבים דוגמאות ולומדים הכי טוב בעזרתן. הדגם כיצד תראה התנהגות רצויה וכיצד תראה התנהגות לא רצויה.

3. **תרגול** - צור הזדמנויות לתרגול התנהגויות נאותות. דוגמא לתרגול מיומנויות חברתיות: שימוש בכרטיסיות עם תמונות של מצבים חברתיים, הילדים מתבקשים להרים אגודל למעלה כאשר מוצגת לפניהם תמונה עם סיטואציה של התנהגות נאותה ואגודל למטה כאשר מדובר בתמונה המדגימה התנהגות לא נאותה.

4. **תן משוב** - לאחר שמיומנות חברתית נאותה נלמדה בכיתה, מתן משוב הכרחי על מנת להראות לתלמידים היכן התנהגו בצורה נאותה והיכן לא. באמצעות משוב נזכיר לילדים כיצד מצופה מהם להתנהג בסיטואציה ספציפית בעתיד עוד לפני הופעת בעיית התנהגות.

לסיכום, אין אנו יכולים לצפות מילדים לפעול עפ"י כללים ורוטינות בסביבה הלימודית אם לא לימדנו אותם כיצד לעשות זאת בצורה ישירה ושיטתית. ביצועי התלמידים ישתפרו ככל שציפיות המורה יהיו ברורות ובהירות להם. ילדים מגיעים לתוצאות טובות יותר בסביבה אפקטיבית, צפויה, אחידה וחיובית, הגדרה והוראת ציפיות התנהגותיות זהו מרכיב בסיסי בסביבה כזו.